

STUDIEPLAN
Examen philosophicum

EXPHIL

Innledning

Historikk

Stortinget vedtok i 2001 å innføre en ny gradsstruktur for universiteter og høyskoler. Det ble også bestemt at *examen philosophicum* (exphil) skal inngå i den nye treårige bachelorgraden. Exphil utgjør 10 studiepoeng (ECTS-poeng). Reformen har økt studieintensitet som et viktig mål. Det forutsetter prosessorienterte undervisnings- og vurderingsformer.

Menighetsfakultetet ble tildelt eksamensrett i exphil våren 2002. Det betyr at studenter kan ta exphil her, uavhengig av om de tar andre fagstudier ved fakultetet.

Struktur

Planene for exphil svarer i hovedsak til det opplegget som er vedtatt ved Universitetet i Oslo. Som det framgår av tabellen nedenfor, er emnet exphil bygd opp av to like store delemner på 5 studiepoeng. I *exphil* inngår filosofi- og vitenskapshistorie (delemne A) og etikk (delemne B).

Exphil, KRL og teologi

Exphil utgjør et selvstendig emne i en bachelorgrad, og kan tas uavhengig av andre fagstudier ved fakultetet. Samtidig dekker exphil ett av emnene som inngår i KRL og teologi på 100-nivå, nemlig etikk og filosofi. På den måten inngår exphil også i fagstudiene i KRL og teologi.

Felles mål

Gjennom arbeidet med *exphil* skal studentene

- gjøre seg kjent med sentrale problemstillinger fra filosofi- og vitenskapshistorien
- utvikle en viss evne til å forstå filosofiske og vitenskapelige teorier som alternative løsninger på foreliggende problemer
- få erfaring med problemorientert lesing av originaltekster
- gjøre seg kjent med grunnleggende etiske begreper og teorier, og kunne anvende dem i arbeid med etiske spørsmål fra fag, forskning og samfunnsliv
- utvikle sin evne til selvstendig refleksjon og kritisk tenkning
- kvalifisere seg for videre studier

Mål og innhold

I exphil søkes de felles målene realisert ved at studentene arbeider med to forskjellige delemner, hver på 5 studiepoeng.

EMNE – EXPHIL	POENG
A. Filosofi- og vitenskapshistorie	5
B. Etikk	5

Studiekrav

(jf. nedenfor, Organisering og arbeidsformer og Vurdering)

For å få mappevurdering må den enkelte student

- være organisert og delta i en basisgruppe
- delta på minst 75 % av seminarsamlingene for hvert delemne
- ha et muntlig seminarframlegg i et av delemnene
- skrive to oppgaver innen gitte frister, en fra hvert delemne
- delta på en 60 minutters emneprøve ved slutten undervisningen. Karakteren er bestått/ikke bestått. Ved ikke bestått kan studenten gå opp til ny prøve én gang i samme semester
- delta i vurdering av studietilbudene

A. Filosofi- og vitenskapshistorie

I delemne A skal studentene arbeide med sentrale tenkere fra filosofihistorien og med noen viktige tradisjoner fra vitenskapshistorien. Lesing av sekundærlitteratur kombineres med studium av et utvalg originaltekster. Studiet skal være problemorientert. Det skal bidra til å identifisere problemer og til å forstå ulike teorier som forskjellige forsøk på å løse problemer. Studiet skal også ha et visst fokus på hvordan problemer og teorier kan ha teologisk relevans. Arbeidet skal gi trening i å begrunne egne tolkninger.

Studentene skal kunne

- gjøre rede for sentrale tenkere og tradisjoner fra filosofi- og vitenskapshistorien
- gjøre rede for ulike teorier som forsøk på å løse problemer
- bruke originaltekster til å belyse problemer og teorier
- begrunne egne tolkninger og reflektere kritisk over problemer og posisjoner fra filosofi- og vitenskapshistorien
- reflektere over hvordan teorier og problemer kan ha teologisk relevans

LITTERATUR

- L Skarsaune, Oskar: "Et utvalg" i *Der tro og tanke møtes*. Oslo: Litteraturtjenesten MF, 2002, s. 7-44, 52-84, 93-104.

Svare, Helge: "Et utvalg" i *I Sokrates' fotspor : filosofi- og vitenskapshistorie*. 2. utg. Oslo: Pax, 1997, s. 34-171, 188-252, 265-287, 308-336, 354-360, 375-396 (stoff merket med stjerne er ikke pensum).

B. Etikk

Mens delemne A er historisk orientert, har delemnet i etikk (B) i hovedsak et systematisk preg. Studentene skal legge hovedvekt på sentrale etiske teorier, og få trening i å anvende begreper og teorier i drøfting av konkrete etiske spørsmål knyttet til vitenskap og forskning og til samfunnsliv og yrkesliv forøvrig. Studiet vil ta utgangspunkt i dagliglivets etiske argumentasjon. Studentene skal også arbeide med meta-etiske spørsmål som kan gi perspektiver på forståelsen av etiske teorier og moral. Det legges særlig vekt på å drøfte etiske spørsmål av betydning for fagstudier.

Studentene skal kunne

- gjøre rede for sentrale etiske teorier, for etisk argumentasjon og for meta-etiske spørsmål
- anvende etiske begreper, etiske teorier og etisk argumentasjon i arbeid med spørsmål fra forskningsetikk og yrkesetikk
- reflektere kritisk og begrunne egne standpunkter i etiske spørsmål

LITTERATUR

Etisk teori

* Heiene, Gunnar og Svein Olaf Thorbjørnsen: "Et utvalg" i Fellesskap og ansvar : innføring i kristen etikk. 2. utg. Oslo: Universitetsforl., 2001, s. 122-125.

Svare, Helge: "Et utvalg" i *I Sokrates' fotspor : filosofi- og vitenskapshistorie*. 2. utg. Oslo: Pax, 1997, s. 253-264, 290-307.

Thommessen, Bjørn og Jon Wetlesen: "Et utvalg" i *Etisk tenkning : en historisk og systematisk innføring*. Oslo: Ad notam Gyldendal, 1996, s. 133-281.

Anvendt etisk teori

* Bjørnøy, Helen, Egil Morland og Svein Olaf Thorbjørnsen: "Et utvalg" i *Yrkesetikk for prestar / redaktør Egil Morland*. Oslo: Den norske kirkes presteforening, 1997, s. 9-19, 89-97, 123-131.

Christoffersen, Svein Aage og Torstein Selvik: "Et utvalg" i *Engasjement og livsyttring : innføring i etikk for pedagoger*. 2. utg. Oslo: Tano Aschehoug, 1999, s. 112-148, 169-188.

- L Den Nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora: *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, jus og humaniora : vedtatt av Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora 15. februar 1999*. Oslo: Komitéen, 1999.
- L Føllesdal, Andreas: "Forskningsetikk - moralfilosofiske perspektiver" i *Seks innlegg om forskningsetikk i samfunnsvitenskap og humaniora*. Oslo: Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora, 1995, s. 7-22.

Organisering og arbeidsformer

Organisering, arbeidsformer og evaluering skal bidra til at studentene fra første stund og gjennom hele studiet får en aktiv læringsprosess.

Organisering

Som hovedregel blir studentene organisert i faste grupper.

- *Basisgruppene* er arbeidsgrupper som består av 4-6 personer. Disse gruppene vil ha flere funksjoner. De skal være et sted for å skrive og diskutere oppgaver, men kan også brukes

til kollokvering ved lesing av pensum, til å ”summe” i i forbindelse med seminar og forelesninger, osv.

- *Seminargruppene* omfatter 4-6 basisgrupper, det vil si 20-28 studenter, og ledes av en eller flere lærere. Seminargruppene brukes til undervisning, til veiledning i oppgaveskriving, og til å presentere og drøfte oppgaver og framlegg fra studentene.
- *Storgruppen* er en samling av seminargruppene, og omfatter et helt kull. Her gis det felles undervisning, særlig i form av forelesninger.

Arbeidsformer

Denne organiseringen legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, gruppearbeid og oppgaveskriving, seminar hvor studentene har framlegg og får undervisning og veiledning, og forelesninger i storgruppe.

Som ressursbok om arbeidsmåter i studiet brukes: Olga Dysthe, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel: *Skrive for å lære. Skrivning i høyere utdanning*. Oslo: Abstrakt forlag as 2000.

Studiekrav

For å få avsluttende mappevurdering må studentene oppfylle de fastsatte studiekravene. Studiekravene gjelder bl.a. frammøte på seminar, oppgaveskriving og prøve. Oppgaver og andre studiekrav skal dokumenteres og legges i en *samlemappe*.

Samlemappen for exphil skal inneholde

- to oppgaver, en fra hvert delemne
- bekreftelse på at en har deltatt ved minst 75% av seminarene for hvert delemne
- bekreftelse på at en har hatt ett muntlige seminarframlegg, i et av delemnene
- bekreftelse på at en har bestått en 60 minutters emneprøve
- bekreftelse på at en har deltatt i vurdering av studietilbudene

Nærmere orientering om studiekravene blir gitt i seminarene. Studenter som ikke oppfyller studiekravene innen gjeldende frister, får ikke mappevurdering. Disse blir overført til avsluttende skriftlig eksamen.

Vurdering

Det vil foregå en fortløpende vurdering av studentene og deres studieinnsats, men også av studietilbudene: undervisning og veiledning, organisering, studieplaner osv.

I den avsluttende, formelle vurderingen av studentene brukes en karakterskala fra A (best) til E (dårligst). Studenter som får F, har ikke bestått.

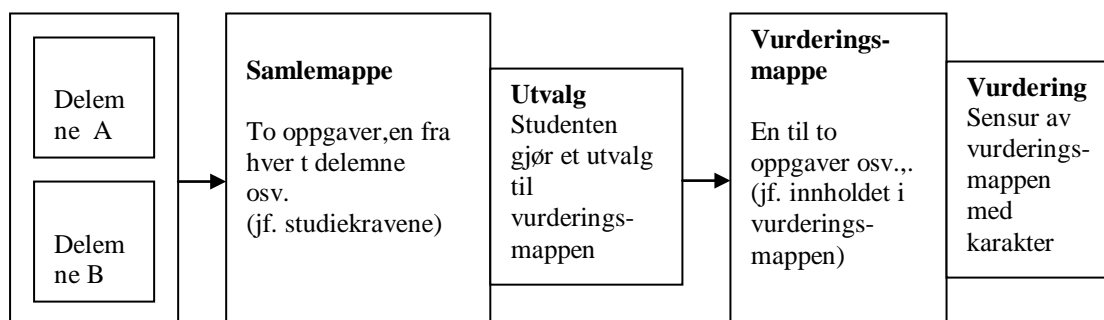
Vurderingskriterier

Den avsluttende vurderingen tar sikte på å prøve studentenes evne til gjøre rede for relevant fagstoff på en selvstendig måte, og bruke stoffet til å drøfte faglige problemstillinger.

Mappevurdering

Når studiekravene er oppfylt, blir den avsluttende vurderingen gjennomført som mappevurdering. Innen fastsatt tid skal hver student levere en *vurderingsmappe*. Karakter fastsettes på grunnlag av arbeidene i vurderingsmappen, ut fra en samlet vurdering.

Mappevurderingen er organisert etter denne modellen:

For exphil skal vurderingsmappen inneholde

- bekreftelse på at samlemappen er godkjent
- en til to av oppgavene fra samlemappen, fakultetet bestemmer antallet
- en egenerklæring om at arbeidet (ene) i vurderingsmappen er selvstendige. For kontroll kan fakultetet be om at oppgaver leveres elektronisk

Oppgavene til vurderingsmappen kan bearbeides helt fram til fristen for innlevering. Hvis mappen ikke får stå karakter, leveres en bearbeidet mappe innen 14 dager. Den reviderte mappen kan da ikke få bedre karakter enn D.

Vurdering med avsluttende skriftlig eksamen

Studenter som av ulike grunner ikke oppfyller studiekravene, går opp til en avsluttende skriftlig eksamen på 4 timer. Studentene kan få en eller to oppgaver. Det avgjøres fra gang til gang hvor mye hver oppgave teller. Hvis det gis to oppgaver, må begge være bestått for at eksamen skal være bestått. Hvis en oppgave består av flere spørsmål, må svarene på disse samlet vurderes som bestått.

Studenter som velger å gå opp til avsluttende skriftlig eksamen kan få plass i basisgruppe og seminargruppe på lik linje med dem som velger mappevurdering..

Vurdering av studietilbudene

Studenter og lærere skal være med på en fortløpende vurdering av studietilbudene. Dette er en del av fakultetets system for å sikre og utvikle kvaliteten i utdanningen.